

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і контроль доходів підприємницької діяльності
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»

Виконавець:

студентка ФМОІТ група 42

Хон Олеся Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Діяльність підприємницьких структур характеризується підвищенням ризикованості господарювання, яке змінюється під впливом дії чинників мінливого зовнішнього середовища, що негативно позначається на їх загальному фінансовому стані. Тому забезпечення їх ефективного соціально-економічного розвитку вимагає вирішення ряду питань з обґрунтування відповідних заходів, які б дозволили їм пристосуватись до існуючих змін ринкового середовища та посилити свої позиції на ринку. Забезпечення ефективного функціонування виробничо-торговельних підприємств в умовах реалізації євроінтеграційної політики в країні має визначальне значення. Діяльність підприємницьких структур в умовах активізації ринкових відносин спрямована на отримання комерційної вигоди, а результатом для суб'єктів господарювання є отримання доходів і прибутку.

Функціонування будь-якого суб'єкта господарювання можливе лише за наявності об'єктивної й достовірної інформації про фактичні результати його діяльності. Тому, питання ведення бухгалтерського обліку операційних доходів і результатів діяльності, їх формування та відображення у фінансовій звітності підприємства є досить актуальними та досліджуються як науковцями, так і практиками.

Значну увагу дослідженню проблем організації та методології обліку та контролю доходів підприємницької діяльності приділили у своїх працях такі відомі вітчизняні вчені: Аверкин Я.Ф., Васильєва В.Г., Бутинець Ф.Ф., Гудзенко Н.М., Каменська Т.О., Лоханова Н.О., Мардус Н.Ю., Мулик Т.О., Пилипчук Н.М., Плаксієнко В.Я., Подолянчук О.А., Чернікова І.Б. та ін.

Відаючи належне внеску попередників у дослідження зазначеної проблеми, зауважимо, що необхідність в удосконаленні обліку доходів діяльності підприємства, в покращенні аналітичної та контрольної роботи з метою прийняття ефективних управлінських рішень залишається актуальною.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку доходів підприємницької діяльності та надання рекомендацій з поліпшення обліково-інформаційного забезпечення діяльності підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних **завдань**:

- розглянути сутність доходів як економічної категорії та об'єкту обліку, надати їх класифікацію;
- вивчити теоретико-методичні аспекти обліку формування доходів за національними та міжнародними стандартами;
- промоніторити основні проблемні питання обліку доходів підприємницької діяльності;
- вивчити організаційні аспекти діяльності та надати загальну економічну характеристику підприємства;

- зазначити особливості документального оформлення операцій з формування доходів;
- проаналізувати і оцінити практику ведення бухгалтерського обліку доходів на досліджуваному підприємстві;
- провести аналіз формування доходів та визначити їх вплив на прибутковість підприємства;
- розглянути методичні аспекти проведення контролю відображення доходів підприємницької діяльності в обліку та звітності;
- обґрунтувати рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення формування доходів підприємницької діяльності.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та контролю за формуванням доходів підприємницької діяльності

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти обліку і контролю доходів підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в ході дослідження використовувалися такі методи: логічний – при побудові логіки й структури кваліфікаційної роботи; системний підхід – для оцінки стану проблеми та визначення напрямів удосконалення обліку доходів; індукції та дедукції – у процесі дослідження загальних тенденцій розвитку обліку доходів; порівняння – порівнюючи вітчизняні та міжнародні стандарти обліку доходів; таблично-графічний метод – з метою наочного зображення інформації; аналіз коефіцієнтів – для формування критеріїв оцінювання ефективності виробничо-фінансової діяльності організації.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти України, національні т

доходів діяльності підприємства, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань, навчальні посібники. У процесі написання кваліфікаційної роботи досліджені і використані наукові праці провідних вітчизняних вчених-економістів та вчених в області фінансового обліку та аудиту доходів підприємницької діяльності. Практичну інформацію для дослідження було отримано на досліджуваному підприємстві ТОВ «Телекарт-прилад», використовувались первинні документи, облікові реєстри, фінансова та податкова звітність.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 38 додатків. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 19 рисунків.

Публікація за результатами дослідження. За результатами дослідження опубліковано тези: Хон О.В. «Проблемні аспекти обліку доходів підприємницької діяльності»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та методичні основи обліку доходів підприємницької діяльності»** визначено сутність доходів в обліковій системі суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до регламентації національних та міжнародних стандартів обліку, надано їх класифікацію за видами діяльності з метою формування показників фінансової звітності, наведено групування доходів для цілей управління підприємством, наведено методичні аспекти регулювання організації обліку формування доходів, визначено умови визнання доходів та особливості їх відображення у фінансовій звітності відповідно до положень національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, окреслено проблемні аспекти обліку доходів підприємницької діяльності та акцентовано увагу на проблематику забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про доходи підприємства.

У другому розділі **«Організаційно-методичні засади обліку доходів ТОВ «Телекарт-Прилад»»** зазначено основні організаційні аспекти та структуру діяльності підприємства, перелік основних видів продукції, робіт і послуг, реалізація яких є основою забезпечення формування доходів основної діяльності, проаналізовано складові ресурсного потенціалу та джерел його формування ТОВ «Телекарт-Прилад», окреслено загальну організацію обліку та порядок подання фінансової та податкової звітності, розкрито діючу систему обліку формування доходів за видами діяльності, ведення аналітичного та синтетичного обліку доходів, акцентовано увагу на документальне оформлення операцій з формування доходів при здійсненні операцій на митній території України та у сфері зовнішньоекономічної діяльності,

У третьому розділі **«Діюча система аналізу та аудиту у теоретико-практичному аспекті та напрями вдосконалення»** проведено аналіз динаміки та структури доходів за видами діяльності, що зумовлюють формування фінансових результатів, аналіз основних показників ефективності фінансово-господарської діяльності, визначено показники рентабельності підприємства, представлено організаційні основи та методику проведення контролю формування доходів за видами діяльності, запропоновані напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації доходів на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації з метою прийняття управлінських рішень. Для посилення аналітичних можливостей обліку доходів від реалізації в інформаційній системі підприємства запропоновано розширити склад аналітичних ознак для їх систематизації та здійснювати накопичення інформації за: формою торгівлі; категоріями покупців (реалізація товарів вітчизняним покупцям; реалізація товарів іноземним покупцям); товарними групами; методами активізації продажу товарів.

ВИСНОВКИ

Дослідження за системою обліку і контролю формування доходів підприємницької діяльності було проведено на основі практичних матеріалів виробничо-господарської діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад».

За результатами проведеного дослідження відповідно до поставленої мети та завдань були систематизовані наступні результати:

1. Доходи підприємства розглядаються з точки зору корисності (вигоди), у даному випадку економічної вигоди, що зосереджує в собі потенційний зиск від використання ресурсів відповідного підприємства у його господарському або фінансовому обороті, тобто доходи – це надходження економічних вигід, які нараховані та підлягають отриманню або отримані в результаті виробничо-фінансової та комерційної діяльності. В залежності від визначеної мети доходи підприємницької діяльності класифікують для визначення фінансових результатів та для прийняття управлінських рішень.

2. Визначено, що на національному рівні визнання та відображення в обліковій системі процесу формування доходів за видами діяльності регламентовано нормами П(С)БО 15 «Дохід», порядок їх систематизації у фінансовій звітності визначається НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», у міжнародній практиці обліку – доходи визнаються та відображаються в обліку відповідно до регламентації за МСФЗ 15 (IFRS 15) «Дохід від договорів із клієнтами».

3. Узагальнено, що до основних проблем організації обліку доходів підприємницької діяльності в Україні відносяться такі проблеми: повноти та своєчасності відображення в системі обліку доходів підприємства; забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про доходи підприємства; встановлення рівня відповідності обліково-контрольної системи підприємства щодо його доходів чинним нормативно - правовим актам України.

4. За результатами дослідження загальної організації виробничо-господарської діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад», визначено, що основним напрямком діяльності є розробка і серійне виробництво комплексних автоматизованих системних проектів для телекомунікаційної галузі, енергетики, транспорту, комунального господарства, впровадження проектів з використанням контактних та безконтактних карток. До продукції ТОВ «Телекарт-Прилад» також слід віднести пластикові картки, системи доступу контролю. ТОВ «Телекарт-Прилад» є крупно масштабним підприємством та володіє потужним ресурсним потенціалом. Значного зростання зазнали оборотні активи підприємства, їх вартість збільшилася майже у три рази. Нарощування виробничо-ресурсного потенціалу підприємства відзначилося на стрімкому зростанню обсягів продажів та відповідно й чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. Наявність ресурсів підприємства, джерел їх утворення, а також результатів

діяльності віддзеркалюється у системі облікових реєстрів та фінансовій звітності підприємства, яка складається відповідно до вимог НП(С)БО 1. На підприємстві облік виробничої діяльності з оформлення у бухгалтерському обліку всіх господарських операцій, оформлення первинних документів автоматизовано та ведеться за допомогою комп'ютерної програми «ІТ Підприємство».

5. У процесі дослідження щодо організації обліку було визначено, що у ТОВ «Телекарт-Прилад» ведення первинної документації щодо формування доходів від основної діяльності, а саме реалізації продукції, товарів, робіт послуг відповідно до заключних господарських договорів, передбачає застосування таких документів як специфікація, видаткові накладні, податкові накладні Акт надання послуг; Акт виконаних робіт, рахунок на оплату. При здійсненні зовнішньоекономічних операцій у митному режимі імпорту та експорту використовуються такі документи: сертифікат про походження товару, міжнародна товарно-транспортна накладна (CMR), consignment note (товаро-транспортна накладна), commercial invoice (рахунок-фактура), експортні та імпорتنі митні декларації.

6. Проаналізувавши порядок ведення бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві встановлено, що облік доходів за видами діяльності на ТОВ «Телекарт-Прилад» ведеться на рахунках 7-го класу відповідно за допомогою комп'ютерної програми «ІТ Підприємство» відповідно до Робочого Плану рахунків у розрізі окремих субрахунків та аналітичних рахунків. Всі доходи підприємства систематизуються у таких реєстрах як Аналіз рахунка, Відомість аналітичного обліку за відповідними рахунками, з цього реєстру дані потрапляють до загальної оборотно-сальдової відомості, на підставі якої складається форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»

7. За результатами проведеного аналізу формування доходів та ефективності функціонування ТОВ «Телекарт-Прилад» встановлено, що відбувається кардинальне зростання суми отриманих доходів фінансово-господарської діяльності за усіма статтями доходів – операційною, фінансовою, інвестиційною діяльністю. Насамперед значного зростання набуває чистий дохід від реалізації продукції та виконаних послуг, робіт, доля якого у загальній суммі доходів становить 93,3%. У 2019 році порівняно із 2017 роком чистий дохід збільшився майже у 4 рази, та порівняно із попереднім роком – 2,3 рази. Під впливом змін динаміки доходів підприємства значного зростання набули усі види фінансового результату: валовий прибуток, фінансовий результат від операційної діяльності, чистий фінансовий результат, що зумовило зростання ефективності ведення комерційної діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад» на ринку даної продукції, а саме рентабельності продажів з 8,3% у 2017 році до 25% у 2019 році. Таким чином, проведений аналіз формування доходів та прибутковості підприємства віддзеркалює стійкий розвиток ТОВ «Телекар-Прилад», збільшення вартості його бізнесу та посилення конкурентних позицій на ринку.

8. Дослідження теоретичних аспектів здійснення контролю формування доходів підприємницької діяльності дозволило виокремити основні завдання та об'єкти контролю, джерела інформації методи та форми контролю, які застосовуються при перевірці достовірності формування доходів підприємства. Розглянуто послідовність перевірки процесу формування доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг та встановлено відповідність і достовірність складання господарських договорів, первинної документації - виписка рахунків фактур, видаткових та товарно-транспортних накладних відповідає загально прийнятим правилам, податкові накладні заповнені відповідно до вимог чинного законодавства. Оскільки ТОВ «Телекарт-Прилад». є провідним у своїй сфері, то це вимагає наявності відділу внутрішнього технічного контролю, чим і забезпечене дане підприємство.

9. З метою вдосконалення діючої системи обліку доходів підприємницької діяльності ТОВ «Телкарт-Прилад» рекомендовано:

- доповнити зміст облікової політики підприємства щодо формування доходів а саме, зазначити класифікаційні групи доходів. які мають місце на підприємстві;

- зазначити умови визнання доходів від реалізації продукції/, товарів робіт послуг;

- зазначити перелік та порядок складання і подання основних внутрішніх звітів, а також додатки з бланками форм та методичними рекомендаціями щодо їх заповнення

- доцільно використовувати реєстри документів щодо реалізації готової продукції, в яких інформація була б сформована за напрямками реалізації, покупцями та видами продукції. Ведення даних реєстрів дозволило б підприємству покращити оперативність інформації, яку можна було б застосовувати при веденні політики просування продукції

Впровадження запропонованих рекомендацій на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад» забезпечить оперативність та достовірність формування доходів підприємницької діяльності, що у свою чергу позначиться на підвищенні загальної ефективності та зростанні вартості бізнесу підприємства.

АНОТАЦІЯ

Хон О.В. «Облік і контроль доходів підприємницької діяльності (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«071 «Облік і оподаткування»»
(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит».
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні основи сутності та класифікації доходів, теоретико-практичні аспекти обліку доходів за видами діяльності підприємств та їх відображення у фінансовій звітності з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів обліку, організаційні та практичні аспекти контролю формування доходів.

Проаналізовано основні економічні показники розвитку підприємства, динаміку формування доходів за видами діяльності, показники прибутковості, діючу систему обліку та методику проведення контролю доходів на підприємстві.

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації доходів на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, удосконалення системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Ключові слова: доходи, фінансові результати, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, контроль, прибутковість

ANNOTATION

Khon O. «Accounting and control of entrepreneurial income (on the base of «Telecard-Prilad» LLC) »

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
«071 «Accounting and taxation»»
(code and name of the specialty)

for the educational program ««Accounting and audit»».
(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2021

The work deals with the theoretical principles of the substance and classification of incomes, theoretical and practical aspects of accounting of incomes by type of enterprise activity and its reflection in financial statements according to National and International Accounting standards, organizational and practical aspects of control of the formation of incomes

Author analysis the main economic indicators of the enterprise development, the dynamics of incomes by types of activity, profitability indicators, the operating accounting system and the methods for carrying out the control of incomes at the enterprise.

We have recommended the directions of improvement of accounting for the systematization of incomes and financial results based on deepening of the analytical display of the accounting information, improving the system of internal control at the enterprise.

Keywords: incomes, financial results, analytical accounting, synthetic accounting, analysis, control, control, profitability